

გზაგადაკვეთა

წიგნი
გზაგადაკვეთა



1927



შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. სურათი	1
2. მუშა ქალების დღე—მანისა	2
3. კომუნის გმირები—ლექსი—ე. პოლუმორდვინოვის	4
4. ბავშვი კომუნარები—ს. ერთაწმინდელის	5
5. გაზაფხულის პირს—ლექსი—დ. ელიოზიშვილის	8
6. გაზაფხულის მახარობელი—ნ. კეცხოველის	9
7. გაზაფხული—გოგისი	16
8. თებერვლის დღეები—(პიესა) გ. რობიჭაშვილის	19
9. ცეცხლის ფრთები—ლექსი—დ. ელიოზიშვილის	23
10. დათვი საბავშვო ბაზში—ცქვიტისა	24
11. მაიმუნის ოინები—(თარგმანი)—თალაკვაძის	29

ბავშვთა შემოქმედება: 1—პარიზის კომუნა შალვაშვილის 2—ლეილა და
ენძელა მ. მამაცაშვილის 3—მუშა ქარხნაში ნ. ჯარიაშვილი 4—გაზაფხული, ნ.
ბახტაძის 5—გაზაფხულს, ვ. ბოკერიაის 6—ოქტომბრელი, მ. უჩაევასი 7—ეფრ.
ნალ ნაკადულს, ა. მოსიაევა,
ამოცანა.—ნინოსი. თამაშობანი.—ძიძიგურის.



ნუსა, გოგა, ცუცა, კოტე რო-
დესაც ოქტომბრელები არ იყვნენ
ასე მოწყვნილები იყვნენ.



ნუსა, გოგა, ცუცა, კოტე რო-
დესაც ოქტომბრელებში ჩაეწერენ
ასე მხიარულათ ატარებდნენ დროს.

მსოფლიო

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მე-XXIII წ. | № 3 | მაისი | 1927 წ.

განათლების სახალხო კომისარიატის სოც. აღზრდის მთავარმართველობის და
საქ. ა. ლ. კომკავშ. ცენტრ. კომიტ. უზრუნველყოფის.





გუშაქალუგის დღე.

დედამიწის თვითოეულ კუთხეში ეოველი წლის 8 მარტს მშრომელი ქალები თავიანთ დღეს დღესასწაულობენ. ეს დღე მათ ასწენებს, რომ საჭიროა შეკავშირება, რომ მომავალი კომუნისტური საზოგადოების დასაარსებლად საჭიროა ბრძოლა; 8 მარტი ის დღეა, როცა ქალი ითავისუფლების თავს მონობისაგან, შეუზღვრად ებრძვის ძველ სწე-ჩვეულებებს, სოციალისტური რევოლუციისთვის მებრძოლთა რიგებში დგება.

8 მარტის ისტორიის ცოდნა კველა ჩვენთაგანისთვის აუცილებელია.

ქალთა განთავისუფლების ძველი ბელადი ქალის კლარა ცეტკინას წინადადებით საერთაშორისო ქალთა კონფერენციასე კოპენჰაგენში (დანის სატასტო ქალაქში) 1910 წელს მიღებულ იქნა, რომ ეოველი წლის 8 მარტს ედღესასწაულათ ქალთა საერთაშორისო დღე. მაგრამ ქალების ასეთი ერთსულოვანი გამოსვლები არ მოეწონა ბურჟუასიას და საქმე ჰოლიციასთან შეტაკებამდე მიდიოდა.

1913 წელს რუსეთში კალაშნიკოვის ბირჟასე მოაწვეს დემონსტრაცია, რომელიც ჰოლიციამ მათრახებით გაფანტა. მიუხედავად იმისა, რომ თვითმჭრობელი მეფის მთავრობისაგან ქალები განიცდიდენ დატუსაღებას, ცემას, ციო ქვეყნებში გადასახლებას, 1914 წელს მშრომელი ქალები მაინც აწუბდენ მოსამზადებელ კრებებს.

1917 წლის 27 თებერვალს (მკ.სტილით) დაიწყო უდიდესი რევოლუცია, რომელმაც დაამსო მეფის ტასტი. მაშინ სამინელი მრომითა და სიმშილით შეწესებული ქალები ქუხაში გამოვიდენ

და მოითხოვეს ქმრების, ძმების და შვილების ომიდან დაბრუნება. უარისკაცებმა თავიანთ დედებს და დებს არ ესროლეს, უარი განაცხადეს და იარაღი საერთო შევლუფელების წინააღმდეგ მიმართეს. 1917 წ. ოქტომბრის რევოლუციამ, რომელშიაც მშრომელმა ქალებმა აქტიური მონაწილეობა მიიღეს, ქალებს მიანიჭა სრული თანასწორობა, რომლის მსგავსი არცერთ ბურჟუაზიულ ქვეყანაში არ არის. აი ასეთია ქალთა დღის მოკლე ისტორია. თქვენ, ახალგაზრდებო, მოვალე ხართ დაეხმაროთ თქვენს დედებს, ესაუბროთ მათ და დაუმტყიცოთ, რომ საჭიროა დედები და შვილები ხელი-ხელსაყიდებულნი წავიდნენ ბრწყინვალე მომავლისკენ.

მანი.



კომუნის გმირები.

მშიერ-ღატაკთა ბრძოლის წუგურილი
იყო უსოფო, იყო გმირული,
და ქუჩები კი, სისხლით მოსვრილი,
ბატყადებდა გზაჭირული.

„— გაიმარჯვებდეს, ნეტავ, კომუნა!..“

„— ნეტავ საგრძნობს სხნა მიენიჭოთ!..“

ნატრობდა ეველა შრომის ერთგული
და შებრძოლებს კი თოფი ეჭირათ.

— მაძავ, მეც მოვალ ბრძოლაში შენთან,—
ზატარა ბავში სთხოვდა მშობელსა,

— დაგდები ასლას წითელ დროშასთან
და ცეცხლს გაუჩინ დაუნდობელსა...

ეფიცავ შენს სახელს, მოგეძველები
და არაფრის არ შემეძინდება,

არ გაიფიქრო, რომ ტყვიათ სმაში
შვილი უმწეოდ აგიტრდება.

რე დაბცხრობდა მაძათა სიმხნეს

შვილების ასეთ გამეტებაზე,

ეველანი ბრძოლას ემურებოდენ,

ეველა ფიქრობდა გამარჯვებაზე.

და, მართლაც, როცა ბარყადებთან

კომუნარები ძირს ეცემოდენ,

ზატარა გმირნიც ტყვიათა ზუსუნს

წარბმეუსრელი სახით სვდებოდენ.

დად იყო და მე შინ დამტოვეს უფროს მძისთან; ჩვენ გვესმოდა შორიდან საზბაზნების გრიადი, თოფების ტყაცატყუცი; ჯერ თითქოს მეშინოდა, მაგრამ, რა ფანჯრიდან გადავიხედე, და... ვნახე, რომ...

შეჩერდა მოხუცი, კვლავ ბურნუთის კაღოფს დაუწყო სსნა...
 — რა ნახე, ბებო, რა?

ახლა მარლმა დაუწყო მოუთმენელი გამოკითხვა...

— რა და, ჩვენ ქუჩასეც აგვით ბარიკადა ბავშვებს, ჩემი მძაც ერიბ, საიდანდაც ემოვა დამბაზა და ვიღაცას ეშუქრებოდა... ჩვენი მეზობლის ემილია დაუდაფს სცემდა, მარლოტა კორნიეს ქანს ზატარა წითელი დროშა ეჭინა, სსვები ზოგი თოფით, ზოგი ჯოხებით, დანებით იღვენ ბარიკადასთან და ვიღაცას ელოდენ... თურამეტ მარტს გამოცხადებული კომუნის შემდეგ, ვკონებ, მესამე თვეში მოსდა ეს ამბავი, თუ არა ჯგდები, ოცდასამ მაისს; ეს იყო კარდინეს ქუჩასე...

ვერსაღლეები შემოიჭრენ ზანისის ქუჩებში, კომუნანები მარცხდებოდენ; მე ფანჯრიდან ვეუერებდი, ბარიკადაზე როგორ მოიწევდენ ჯარისკაცები, მაგრამ ბავშვები იგერიებდენ; მე ვნახე, ჩვენი ანრი როგორ დაეცა ქვაფენილზე და სისსლმა იფეთქა მისი შუბლიდან; მე აღარც კი მახსოვს, როგორ გაეჩნდი მასთან და ვერსაღდი ტირილით, მაგრამ ის ხმას აღარა მცემდა, ვერსაღელი ჯალათების ტყვიით იყო მოკლული.

ბებოა შეჩერდა; ბავშვებს დაღონება დაეტოო...

— სადამოზე, გულწასულის, მჭედელი არსოს ოთახში გამოძედიბა, სდაც, ვიდრე ვერსაღლეები ბარიკადას აიღებდენ, დეიდა ლუისას შევეუენე და გადავერინე გამხეცებული ვერსაღელი ჯარისკაცების მიერ სიმტზე აგებანს... ღამე იყო, დედაჩემი რომ მოვიდა დაღონებული და წამიუენა შინ... მე ვხედავდი, თუ როგორ სტიროდა ის...

— რათა სტირი, დედა? — შევეკითხე.

ის ჯერ არაფერს მეუბნებოდა, მაგრამ, რომ არ მოვეშვი, მითხრა აკანკალებული სმით:

— მამა, შენი საუკარელი მამა...

— რა, დედი?

— მოჰკლეს, შატოღოს ბარიკადაზე დაეცა... შეუხებოდა და შესვეოდა...

მეორე ოთახში კი ჩვენი ანტი ესვენა... საშინელი სიმსუცით უსწორდებოდნენ კერძალკეები დამარცხებულ კომუნარებს, სადაც მოასწრებდნენ ქუჩაზე, იქვე მიაუდებდნენ კედელზე და სვრეტდნენ; ბურჟუების და არისტოკრატების სისარულს სახლვარი არა ჰქონდა... უთვალავი ათასები აწამებენ ასე, ბევრი ცინკებში ამოაღვენ და გადასასვლეს მოწის, ახალი კალედონიის კუნძულზე, მალარაგებში სამუშაოდ; არ ინდობდნენ არავის...

— ბავშვებსაც, ბები? — შეკითხა შემინებული სუსანა.

— ო, ბავშვებს უფრო... კომუნარის ბავშვებს „ბანდიტების თესლს“ ეძახდნენ, მათში ხედავდნენ მომავალ რევოლუციონერებს, შურის მძიებლებს მშობლების ჯალათებს...

ასეთები იყვნენ, ჩემო საუკარელო ბავშვო, მაშინდელი თქვენი ტოლები, რომლებმაც ჰარიზის კომუნის ისტორიადი წითელი ასოებით ჩაწერეს თავისი სახელები... ისინი ბევრნი იყვნენ...

მოუთხოვრებდა ბები თავის შვილიშვილებს თავის ნახულს და გაგონილს, როგორც ცოცხალი მოწიკ საუკარელი კომუნის. ის უნატავდა ბავშვებს ჰარიზელი ბავშვების თავგანწირულ ბრძოლას კომუნისათვის და თავისი მოქარგული კნით აუჯარებდა სუსანას და მარლს ღამაში კომუნისათვის თავგანწირულ ბრძოლას და თვით მათ წინაშარ ბავშვებს...

ქუჩა კი სმაურობდა... მშრომელი ხალხი სიმღერით მიემართებოდა ჰერლამუის სასაფლაოსკენ, რომ თავგანი ეცა კომუნართა სსოგნისთვის...

ნელი სიოს საამო სისინი ანცად არსევედა წითელ დროშას...

სუსანა და მარლი ფანჯრიდან უუურებდნენ ამ სურათს და მათი კანების თვალწინ მიჰქროდნენ ბებიას ნაამბობი სურათები ათეული წლების წინ არსებული ჰარიზის კომუნის გმირთა ბრძოლებისა...



გაგაფსულის პირი.

მარტი მიდის...
წამოუსხავს
ცივი თოვლის
თეთრი რიდე, —

ჩვენში აღარ
ედგომება
აზრილისა
გადამეიდეს!

სითბოს მზადი
მზის სსივები
ოქროსფერად
აზრილდენ,
და სეცდენ
დაბლა ქვეყნად
მსიარულად
დასრილდენ.
მეიმოსა
ტყე-მინდორი
საუფრდოვან
მწვანე ფერით,

გაღლით გადმოსკდა
ანცი წყარო,
გადაეკლო
კენჭებს მღერით.
მინდვრად ფიდოს,
ვანეს, ზეტრეს
გაუშლიათ
გუთნეული;
მიწას სწავენ,
რომ საშუოფი
მოიყვანონ
ჭირბანული!..

მარტი მიდის...
წამოუსხავს
ცივი თოვლის
თეთრი რიდე, —
ჩვენში აღარ
ედგომება
აზრილისა
გადამეიდეს!..

დ. ელიოზიშვილი.

გაზაფხულის მახაროვლები.

მინდორ-ველი გადაჭრელდა. თოვლმა დნობა დაიწყო და ჰაერშიც გაზაფხულის სურნელები დილის ნიაჟ-ქარის ფრთებზე ქანაობდა. სახლის ბანებს და სასურავებს ორთქლი უხვად ასდმოდა და ღურჯად მოეღვარე ცის სიღრმეში იგარგებოდა. ესოდენ წელის ზაფხუა ნაკადულები აქეთ-იქიდან მოიკლავებოდნენ და ძღვრით გუბებს ეძებოდნენ.

ბოსლის წინ ჩვილი სხეულები სასაცილოდ კუნტრუშობდნენ და ცისფერ ენას შავ ცხვირზე იხვამდნენ. ქათმები კაკანით ნაგავს სწიქნიდნენ და ქექავდნენ. წებლიც ზიშღვრა, მოიძატა, თითო-ოროდჯერ თუ ჩამოატარებდა სოფელში უკან დარჩენილ და ჯიუტ ეინულს და თომებს.

სოფელში თოვლი დობის ძირებში-და თუ სწანდა და მასაც ისე ძლიერ ასდმოდა ორთქლი, თითქოს ქვეშ ცხელი უკრდებოდა.

— ჩქარა, ბიჭებო, გენაცვალეთ, ჩქარა.

— აბა, ილიკოსაც გასძახეთ, სად არის აქამდის?

— ელო და შაქროც არა სწანან...

— აგერ მოდიან, ნუღარ ვიგვიანებთ...

აქარებდნენ ერთმანეთს სოფლის გოგო-ბიჭები, რომელნიც მძრად სახადისო ადგილას შეერთილყვნენ და, როგორც სწანა, რილასთვისაც ემხადებოდნენ.



ენბელო.



თეთრი ყვავილი.

— ჩემი ბარულა სჯობიან, ჩემი, — ეღვებოდა გოგი. ალექსის — შინდისა გავთაღე.

— ჩემი რაღა ნაკლებია, მირეული მუხაა...

— აგერ ილივოც, ნულარ ჯიგვიანებთ, — დაიძახა ერთმა და ეველამ მხიარულად ჩამოიბნინა სახლის ბანი და ჭივილი-სივილით ორღობისაჲს გასწიეს. მიდიოდნ და თან მიჭქონ-დათ სინარული და სიუჟარული სახსე გული.



გახაფხულის ბაია.

— ბიჭო, შენე, ერთი უც-ქირე, იაც ავოკრებულა! — დაი-ძახა ილივომ და თვალებგაბრ-წეინფებული ღობის ძირს ჩაბ-ტვრდა. ეველა შემოესხია და სინჯაჲდა იის რამოდენიმე ფო-თოლს და ჯერ გაუძლეულ კო-კორს.

— ჯერ ადრეა, მაგრამ მხიან ადგილას რომაა, მხესაც იმდრომ გაუღვიძებია.

— შენი ჭირიმე, ღურჯაბა ია, შენი! — შესძახეს ერთად და გასწიეს წინ.

— აბა, ერთი სიმღერაც, — ჩაურთო ალექსიმ, რომელიც უოველთვის მხად იყო სასიმღეროდ, და თან დაიწყო:

იამ უთხრა ენმელასა:

„ნეტავ შენა, ენმელაო,

წელიწადში სამჯერო...

ერთხელ მოვალ, მოვმავდები,

მაჲ მიწაში ჩავმავდები...

მათი წერია სმა მართლაც რომ იის ღიმილსა და სი-
ცილსა ჰგავდა, ისეთი გულწრფელი იყო, სიგებრულით სავსე.
სწინადა, ენახებოდათ რომ ია თავის თავზე ასე სწიოდა.

— ენახება გვიან შემოდგამსაც მოდის სილამე და იმი-
ტომ შეჰნატრის სწორედ...

სიმღერით და მხარუ-
ლი ღაზარბაით გავიდეს
მინდვრად... გადმა ქედებზე
ტყე შავად მოსჩანდა...
ხეებს ტოტები გაქმალათ
და ცისკენ აქმართათ სისა-
რულის ნიშნად. მდგნალსა
და ტირიფს კვირტები და-
ჰბეროდან... თხილის კვირ-
ტი კი ღამის გადამდი-
ლიყო. მუხსს ჯერ არც კი
შეეძინა:

— დიხვი ვაქვაცია, არა
ჩქარობს.

— სანამ კარვად არ და-
რწმუნდება, კვირტს არ გა-
შლის...

განმარტეს ბაღლებმა და-
გასედექს მინდვრს. თოვლი

მრავალ ადგილს გამდნარიყო და შავ ღაქებზე მოსჩანდა... ასეთ
ადგილებზე შვეჩნებ მოსჩანდა გამოსეხილი ჯეჯილი...

გზას გადაუხვიეს, ეამირზე გავიდეს და უცბად შესწევითეს
ქვილ-სივილიც, ეველამ მიტს დახარა თავი და რადიანის
თვალიერება დაიწყო. უსმოდ მიმოდირდეს ეამირზე, საიდა-
ნაც ორთქლი სვეტებზე აღიოდა და მათ სუქებზე თავების კარს
უვლიდა.



ყონივარდა.

— ზი, ვინაჲ, — წამოიძახა შინამ და ეველაჲ იქ მიიბრინა. მართლაც, შინიდან თავი ამოუყო ენძელას და შინამაც თავისი ზატარა ბარულით მირიანად ამოიღო...

— რაჲი შინა გქვან, იმიტომ იმაჲე სწორედ, მესხ ზირელი შეაჭეიტა თვალები, — გასმასა ენაკვიმატა გვიომ, რასედაც ეველაჲ მსიარულად გადიკისეისა და ისეჲ დაიწეეს ძეხნა.

— მოდი ისეჲ ჭაღის ზირისკენ წავიდეთ, იქ ბევრი იცის სიღამე, — გაიწევა ილიომ ამხანაგები და ეველა გაჭევა მას...

— უახივარდა, უახივარდა... ევითოდა აღექსი კუნელის ბუჩქის მირას შეუქეული და, მართლაც, მირ-ფესვიანად გამოიღო ზირისფერი უახივარდა, რომელსაც ჯერ მსოლოდ ერთი ევაგილი და ორი ფოთოლი გაჰქალა.

— გურულები კვარკუნსას უძახიან, — მასწავლებელმა გვიოსრა, — დაუმატა ელომ.

თხილი ჯერ აევაედება და მერე იფეთქებს.

— მამ შე თუთრ ევაგილს ვინაჲე უეჭეილად, — სთქვა ცქრილა თამრომ და მოუხვა თოვლისკენ. მას გაჭევა ზატარა მიტო. გამსვალ თოვლსე მათი ზატარა ფესვი შავ კვალს აწეედა; ცოტა ხნის ძეხნის შემდეგ ორივემ მსიარულად შესეჭეილა და ჩაცუცქდა; უეჭე გათხელებულ თოვლსე თვალი ამოუყო სამოთს თუთრ ევაგილს და მორცხვად იმსიარებოდა. ფრთხილად ამორღეს მირიანად, რომელნიც ხავსის ბოლქმით ივენეს გასეკლებულნი... თვალები ბარწეინეებულნი გაეშურეს ამხანაგებისაკენ.



— გაზაფხულის ბაია!—და მიტომ ბარულა დაუძინა ამოსაღებად.

— ჯერ არც კი გაშლილა, ორი ფურცელი აქვს გაშლილი,—დასცქეროდა თამრიკო და ახსნათუბდა ახალ მხარობელს. მიტომ ესეც ფრთხილად ამოიღო, მიწა გააერეინა და დასცქერდა.

— ერთი უუურუ, თამრიკო, ამას კი მირი კართოფილივით აქვს გამსხვილებული.

— ეს იმიტომ, რომ ესეც იგროვებს საკვებს ამ კარგომიღებში.

მათი ამხანაგები კი მალღობ ეამირზე მხიარულად იცინოდნენ და ევაზილებით გაშლილიყვნენ აუარებელ ენძვლებს მორის.

— რამდენი ენძვლაა!—გაივირევეს თამრომ და მიტომ.

— ეს იმიტომ, ჩემო კარგებო, რომ მალღობი ადგილია,—უთხრა გივიმ.—თოვლი აქ მალე დანდა, მალე ჩაიწრიტა ქვემოთ და ენძვლამაც, იგრძნო თუ არა შხის სსივი, თვალი გააჭეიტა!—და გივიმაც თავისი ისედაც დიდი თვალები უფრო გააჭეიტა.

— აი ჩვენ ჩიტისხედაც ვიპოვეთ,—შეეცება მხია.

— ჩვენ კი გაზაფხულის ბაია და თეთრი ევაზილი!

— შესე, მირები ან კართოფილს მიუტავს ეველას, ან კიდევ ხახვს!...

— სწორედ იმიტომ არიან გაზაფხულის მხარობლები. ეგენი მაც მირში იგროვებენ საკვებს და გაზაფხულდება სოლამე თუ არა, მაშინვე ევაზილსა შლიან, სასრდო სამ მხედ აქვთ და ევაზილსა და ფოთოლს სწრაფად მიაწვდიან.

— მართალია, მეც წავიკითხე ერთხელ...

— მაშ აბა ფრთხილად შევინახოთ ჩვენი გაზაფხულის მხარობლები და ჩვენი კუთხე დავამშვენოთ...

— აბა ერთი დაუშდეროთ გასაფხულსაც...

და ეველამ სელი ხელს ჩააბა, შეიწკრიბლა სმამ და დააბეს ფერხული, მხარული და კისკისა — შესტროფდენ და ეაღერსებოდნენ გასაფხულის მახრობლებს.

— ნეტავ გიგაც აქ იქონ ახლა, რა კარგა მღერის სოღ-
მე! — დაიმწესარა მხიამ.

— მოდი წავიდეთ და ჩვენ მას ვასა-
როთ, გაეხარდება.

— წავიდეთ, წავიდეთ...

და თითქმის ეველა გაიქცა. უნდო-
დათ მალე ჩასულიყვნენ თავის აუადმოოვ
ამხანაგთან... გზა გაგრძელდა, ბოლო
აღარ უჩანდა, მაგრამ აი სოფელიც...
ეველამ მწეობრად გაუხვია გიგას სას-
ლისკენ.

— ძალო, გიგასთან მოვედით, რო-
გორ არის?..

— მოდით, გენაცვალე, მოდით...

წვეს ისევ...

თვალეგაბრწინებული შევიდნენ გიგასთან, რომელიც მათ
სმაზე ლოგინზე წამოძვდარიყო და ელოდა მათ.

— გიგა, გასაფხულის მახრობლები მოგიტანეთ, გიგა...

— აი ენძელა.

— ეოჩივარდა.

— თეთრი ევაილი.

— ბაიაც...

ამდეკდა ეველა სათითაოდ და სურდათ თავისი პატარა
გულიც თან გაეტანებინათ...

— უჰ, რამდენი მასანობელი გვწუკვია!? — გაიკვირა გიგამ
და ანთებული თვალებით ათვალდებოდა ეველას...



ჩიტხახე.

— თქვენ კი ჩემი მასწარებელი ხართ...

და სიუჟარულით თვალი გადაავლო მისულ მეგობრებს. იმდენი სინარული სწანდა ამ სიტყვებში, რომ ოდნავი მწუხარება, რომელიც მათ გულში შეიპარა, სწრაფად გაიფანტა, გულდი სინარულით ავესოთ კიდევ, ვერ მოითმინეს და საესე გრძნობით შესძახეს:

— გაუმარჯოს ჩვენს გიგას, გაუმარჯოს, მალე შორში, მალე!

— აბა, ბიჭებო, სიმღერაც ვუთხრათ, — სთქვა ალექსი და დაიწყო კიდევ. უმღერდნ ავადმყოფ ამხანაგს, რომ მალე შორჩენილიყო, გაჯანსაღებულიყო და მათ შორის დამდგარიყო. ამ სიმღერაში იყო რწმენა, რომ გიგა შორჩებოდა...

გიგაც აჩქვამათ ნელ-ნელა და ამბობდა, რომ ესენი იუვნენ მისი შორჩენის და გაჯანსაღების მასწარებელნი.

6. კეცხოველი.





გ ა ზ ა ფ ს უ ლ ი

— გაზაფხულდა... გაზაფხულდა!...
მლიეს არ დაეინახე ქვეყანა, შევხედე
შეს... ოხ!.. რომ იცოდეთ, როგორ მიუვანს ეს მშვენიერი
დრო...

ტიტინებდა ცისფერი ენძელა და თან მხიარულად ბქეთ-ბქით
იცქირებოდა.

გარწმუნებთ, მეც ვუყვარვარ გაზაფხულს; აბა, თქვენ თვი-
თონ იფიქრეთ: მამ რისთვის არის, რომ ზირველად მე გკზაფ-
ნის თქვენთან სამასწარმოლოდ?.. გინაროდეთ, გინაროდეთ, მისი
მასწარმოელი ვარ, ეს სიმღერაც მან მასწავლა...

ჩაიღანზარება ენძელამ და თან დამღერა:

„გაზაფხულის სასალმებლად
თქვენთან მოველ ენძელაო,
მსურს აგავსოთ მის სიმშვენიო
და სიცოცხლით თქვენ ეველაო...

მოსალოცად მოველ თქვენთან
მე, ცისფერი ენძელაო,
ამყვანდება მთლად მიდამო,
გაინარებთ მით ეველაო!...

— მეც მოველ, მძობილო, მეც... აი, გაზაფხულს მეც ვეგე-
ბები... მეც მიუვანს სუფთა ჭაერის სუნთქვა, გაზაფხულის
შის ცელქ სსივებთან თამაში...

ჩაიღაზარება მორცხვმა იამ და სირცხვილით ჯერ გაწითლ-
და, მერე-კი გაღურჯდა. იამ უსმინა ენძელას სიმღერას,
გულმა აღარ მოუთმინა და თითონაც თავისი ნაწი სმით და-
ძღერა:

„მე ნაწი ვარ, გვედრებით,
სელს ნუ მახლეობ ნორჩსა იას,
ბუჩქის ძირას ამოვსულვარ,
ნურას შერევიო გულ-შეკრდიას...

სანმოკლე მაქვს მე სიცოცხლე,
მეც მაჩვენეთ გასაფხული...
მაცქერინეთ მის სიმშვენე,
დაგიძაღლებსო ჩემი გული...

ოხ!.. ნუ მოამწობთ, გენაცვალეთ,
გვედრებათ ნორჩი ია,
დაიჯერეთ: გასაფხული
ჩემით უფრო ღამესია!...

სამთრისაგან გულგაყინული რუც გამოცოცხლებულიყო...
მორავრებებდა ქვებზე და თან მზიარულად მოიმღეროდა:

„გმაღლობთ, ჩემო გასაფხულო,
და შენ, ჩემო თბილო მსეო,
რომ გამათბე შენი სხივით,
გამაცოცხლე კვლად მეო...

გეფიცები: არ ვიზარო,
ერწეა ევაგილი ევლა მეო,
უსასყიდლოდ კემსასურო,
არ ვინდომო მე რამეო...

ბელურა შემომჯდარიყო ნუძის აუვავებულ ტოტზე და ჭი-
ჭიკებდა: „ოხ, ჩემო გასაფხულო!.. გეფიცები, ცოტაც რომ დავე-



კიანა, ეს წუეული ზამთარი ფეხებს გაძაფუკინებდა; ან სიცოცხლე მოძულავდა და ან სიმშლი. კმადლობ, რომ სიცოცხლე დამიბრუნე“...

ხასხას ჯეჯილსაც თავი ამოეყო და იდიმებოდა...

მსიარულობდა, ძღეროდა ეველაფერი... გაზაფხულს ჰირმცინარი სახით ეგებებოდა ეველა...

ზატარა თინიკოსაც უხაროდა სანატრელი გაზაფხულის მოსვლა, მისტოდა ველისკენ, სადაც ბუჩქებში ია ეკულებოდა, და თან მიიძღეროდა:



„ეიმ გაზაფხულს,
 კმელუნ, არეს,
 ნახს, მშვენიერს,
 ჰირმცინარეს...“

სანატრელსა,
 გასახაროს,
 მისი ცელქ სწივებს,
 ლურჯ საძვაროს!

ეველას ტრფობა,
 თბილი გრმნობა,
 ეველას ჩემი სიუვარული!
 დღევრძელობდეს,
 დიადობდეს
 სანატრელი გაზაფხული!..

გოგი.



ცეცხლის ფრთებით.

ცეცხლის ფრთებით
დაჭქჩის, გრგვინაჲს,
თაჲს ეკლება
არეშარეს,

წინ ვერაჲს
ვერუდებო, —
ჭლახაჲს ზღვას
და ოკეანეს!

მძლავრი ქროლვით
თაჲს ეკლებო
ცის ვარსკვლავებს,
მსეს და მოვარეს,
და უნერგავს
იმედს გულში
პროლეტარო და
კლესთა მხარეს!..

მის ცეცხლგან
ფრთის შესებით
იწვის შრომის
მტერთა კრებო, —

კეთსილებით
მეღ ქვეყანას,
სხვა ქვეყანა
ისახებო,

და სხივები
კომუნისმის
მოელ მსოფლიოს
ეფინებო!..





თეატრალის დღეები.

მოქმედი პირნი:

1 მუშა	1 ბავშვი
მე-2 "	მე-2 "
მე-3 "	მე-3 "
ჯარისკაცი	მე-4 "
	მე-5 "

მუშები, ჯარისკაცები; ბავშვები.

(სცენა წარმოადგენს ერთ-ერთ ქუჩაზე მოწყობილ ბარიკადებს... წინ მოედანია, რომელზედაც რამდენიმე დაჭრილი მუშა წევს... უწყესოდ ჰყრია: თოფის ნატეხები, ხმალი, ჩაქუჩი და სხვა... კანტიკუნტად თოფს ისვრიან. შორიდან ისმის ზარბაზნის ქუხილი. ბარიკადის აქეთ დგანან შეიარაღებული მუშები, რომელთაც მეორე მხრიდან შეერაზმელები უახლოვდებიან).

1 მუშა:

აბა, მზად, ძმებო!
ჩვენ ერთიან დავერბათ,
კველას სიკვდილი,
ან გამარჯვება...
ბოტკილს მონობის
დღეს თუ დავანგრევთ,
აწ აღარ ძაღგვიძს
მეტი გამღება.

მე-2 მუშა:

ამხანაგებო!
ამდენი მსხვერპლი
განა ტუყილად
შეგვიწირია?

მე-3 მუშა:

მედგრად, მედრომეუ!

მე-4 მუშა:

ქარხნის კედლებში
ჩვენ მეტი გუქონდა
გასაჭირია.

1 მუშა: ქაშ ბრძოლისაკენ!

(ხელჩართული ბრძოლა... ისმის იარაღის ელარიელური, დაჭრილთ კვნესა. დაჭრილები სცენიდან გაჰყავთ ერთი ჯარისკაცი გადაადგდებს თოფს და გამოვა მწყრივიდან).

ჯარისკაცი: ჰოი, შეჩერდით,
 მუშის შეილებო!
 თვალი ახილეთ,
 ვის ესვრით ტყვიას?
 ვინ არის მტერი
 და ჩვენ ვის ვებრძვით,
 ნუთუ ვერ აზნეფთ
 ეკლს და იას!?

(მას მიბაძავენ სხვებიც. თოფებს ჰყრიან და რიგებს სტოვებენ... რაზმი ირღევა. მუშების მტკიცე დარტყმით მტერი სულ აირგვა და უწყსოდ იხევს სცენის სიღრმეში. მათ მისდევენ მუშები. ხმები შორდება... ისმის გამარჯვებული მარსელიეზა, რომელიც ნელ-ნელა მისწყდება. აიწყდა შუა ფარდა.

სცენის შუაგული აწეულია, რომლის ორივე მხარეც სიმეტრიულ დაქანებას წარმოადგენს. ზედ ღვანან ბავშვები; ზოგ მათგანს პატარა დროშები უჭირავს.

სცენის სიღრმეში ლენინის სურათია დროშებით მორთული, წითელი სხივებით განათებული.

შუაში გლობუსი ჰკიდია, ცალი მხრით წითლად განათებული).

1 ბავში: რევოლუციის
 ცაცხლში ვშობილვართ,
 მისებრ ვაჰაჰებთ
 ჩვენს მტეიცე რიგებს.

ხველა: თებერვალის მტრებს
 ჩვენ ვუზახუხებთ,
 მათთან ვერავინ
 ვერ შეგვარიგებს...

მე-2 ბავში: მუშათ წმიდა გზას
 ერთად გაჟეგებით,
 ვევლგან ვამტეიცებთ
 ზროლეტართ ნებას.

მე-3 ბავში: (ხელს გაიშვერს ლენინის სურათისკენ)
და ჩვენ განვავტობთ
მის დიად საქმეს,
რბ შევუდგებით
ახალ შენებას.

უფილა: და ჩვენ განვავტობთ
მის დიად საქმეს,
რბ შევუდგებით
ახალ შენებას.

1 ბავში: დისკოს ხომ სედავთ,
ნახევრად წითელს?

(ხელს გაიშვერს გლობუსის გაუნათებელი მხარისკენ).

იქითკენც ვისურთ
ცეცხლის ნახერწყალს.

მე-4 ბავში: ჩვენ საუვირის სმით
სეცასაც შეეძრავთ

(ხელს გაიშვერს ბარიკადებზე)

და უფლებან მოვდებთ
ასეთს ცეცხლის აღს...

(ბრძოლისკენ მომწოდებ საუვირის ხმა. გლობუსი დაიწყებს ტრიალს, შისი მეორე მხარეც გაწითლდება).

1 ბავში: მაშ მოვემსადოთ:

პრობა და ცოდნა
უნდა ჩავთვალოთ
ძლიერ საჭიროდ.

მე-3 ბავში: და უფროსთაგან
კამოცდილება
უნდა ვადვილოთ,
მით აღვიტუნოთ.

მე-5 ბავში: „პრობა და ცოდნა“ —
დიდება ლენინმა
აი ჩვენ მართლაც

საით გვითითა,
მისი სიტყვები
შეკრდეს აღბეჭდილი
ჩვენ უნდა გვეკონდეს
ცმცსლის ანბნითა.

შველა:

მისი სიტყვები
შეკრდეს აღბეჭდილი
ჩვენ უნდა გვეკონდეს
ცმცსლის ანბნითა...

(საყვირის ხმა... მცირე პაუზა)

მე-2 ბავში:

მშობო, ჩვენ ერთად
მშუობრი ნაბიჯით
სიმღერა შევეთრად
დავატყუთოთ,
და დიდ მისნისკენ,
დროშის აწევით,

(ასწევენ დროშებს და სიმეტრიულად ორივე მხარე შუაგულისკენ ხელს გაიშვერს).

შტკიცედ გაჟწითო,
არ დაუპოვნოთ.

შველა:

(მღეროან)
რევოლუციის
ცმცსლში ვშობილევანთ,
მისებრ ვაკაქებთ
ჩვენს ნორჩსა ნებას,
და დიდ ლენინის
საჯალ კზას დაუღვეთ,
რა დავამთავრებთ
დიად შენებას...

(იმეორებენ:... „და დიდ ლენინის საჯალ“...).

მთელი სცენა წითლად განათდება, ფარდა ნელ-ნელა ეშვება.

ღათვი საგავრო ბაღი.

(ძღწენად განათ. კომისარ. I საცდელ-საწვენებელ ბაღს)

სოჩოლია. სუმი, შეკაფებული შრიალა.

ზოგჯერ კოვლები და თეფშები წყრიალებს.

მრავალი ზაწია ფუნსულა სელი და უბა მარდად მუშაობს.

ბავშვები საუსმეს შექცევნიან.

ზაწია მაგიდები ექვს წუებადაა გაშლილი. თითო წუებას თითო მასწავლებელი უსის.

— გოგი, გენაცვალე, თეფშს ეგრე ძლიერ ნუ არახუნებ.

— შხია, თვალებიდან თმები მოიშორე, თორემ მწერას გაძლის.

— რატომ საუსმეს არა სჭამ, თინიკო, ცუდად ხომ არა ხარ, ჩემო ზატაბა!

მასწავლებელი თინასთან მიდის, მუბლზე სელს ადებს და ეალერსება.

ამ დროს ნუნუს და ნათელას ჩხუბი მოხდით.

— რას შერებით, ჩხუბი როგორ შეიძლება?

— ნუნუ, არ გრცხვენია? შენ ჩხუბი როდის იცოდი.?

ბავშვები დაწუნარდებიან.

ცოტა ხნის შემდეგ ბავშვები შრიალით და სმაურობით წამოიშალენ.

ასლა ეველანი მწკრივში ღებებიან.

ფერადი შიფების ფარულს ჰგავს ზაწია გოგო-ბიჭების მწკრივი.

მასწავლებლის მოპატივებას კლიან, რომ ეველანი თავთანთ ოთახში წავიდენ.

— მობრძანდით, მობრძანდით, - გაიხმა მასწავლებლის ხმა და მრავალი ზაწია ფუნი აბაკუნდა. მოდიან სიცხილით, ზოგი დიდინით, ზოგი კუნტრუშით.

თითო ჯგუფს თავის ოთახში სესე გადჭიმული ტილოს საწოლი ედის.

მოვიდენ...

ეკელამ თავისი ზაწია საწოლი მონახა და გულადმა გაწვა. ფანჯრის დარბები ნელ-ნელა იხურება და ოთახში ბინდი შეარდება.

სუძად არიან, ისვენებენ.

სოკმა აქა-იქ სვრინვაც ამოუშვა.

მხოლოდ ცელქ გოგიას არ ეძინება.

ვერ ისვენებს, წოლა არა სურს და საწოლზე შამფურივით ტრიალებს.



საუზმობენ.

— გოგი, დაწუნარდი, კენაცვალე, უნდა უსათუოდ დაისვენო, — ღმობიერად ჩასწურულებს მასწავლებელი.

გოგიამ სმაძღლა ამოიოსრა და ერთი ისე გადატრიალდა, რომ აჭრიალებული საწოლი კინაღამ გადააბრუნა.

მესობლად შწოლი ცილა სმაძღლა წარხარებს.

სხუბიც იცინიან...

— შშ... სუძად, ნუ ცელქობთ, — ეხვეწება მასწავლებელი.

ქმენა-ბორგვაში გაატარა გოგიამ ნახევარი საათი.

მაღე დარბებიც გაიღო. დასვენების დრო გათავდა. ბავშვები აიძალენ.

მხოლოდ სოკიერთნი, ჩამინებულნი, ისევ განაგრძობენ სვრინვას.

ამ დროს გარედან დაირისა და სიმღერის ხმა მოისმა.

ბავშვები სიხარულით და ხმაურობით გარბიან.

ისმის სიცილ-კასკასი, ტაში და ღრიალცელი.

— დათვი, მასწავლებელო, რა ძლიერ დიდი დათვია, — ეკირის გაიოხი და ერთ ალაგას სტის.

— უუურე, ზატრონსე მალაღია, დედავ, დედავ, რა დიდიდა!.. დათვის ზატრონს სელში ზატარა დაირა ეჭირა და უკრავდა, თან სმაძღლა ძღეროდა.

დათვი სასაცილოდ ბუნძულებდა, ვითომ ცქეკავდა.

ველსე მობმულ ჯაჭვს წვრიალი გაჭქონდა.

ზატრონმა დათვს სიმღერაში მაშო უწოდა. დათვა სელად ერთი თათი ცხვირთან ისე დაიჭირა, თითქოს სარკე უჭირავსო, მორე თათი სახესე მისეს-მოისება, ვითომ ზუდრს იერიდა.

გალამაზდა, მერე ზატრონს მიუახლოვდა, სელი ჩამოართვა, თან კისერმოღერებით საკოცნელად გადაეხვია.

ბავშვები სიცილით კვდებიან...

დათვს უახლოვდებიან...

ძლიერ კარგად უნდათ დაინახონ. ზატრონი ჯავრობს, მასწავლებელნიც შორიანლო ძლივს აჩერებენ. დათვის ზატრონმა სიმღერა აუმაღლა, დათვს რუსულად კიდევ რაღაც უკარნახა.

დათვი მძიმედ მიინძრ-მოინძრა, სწრაფად გაიკეთა წინსაფარი და ჩაცუცქდა.

უშველებელ მოჭრილ ბუხის მორკვს დაემსგავსა.

ასლა ის შხარეულია. ჯოხი სელში უჭირავს და ურევს.

ზოგჯერ კი, როცა უფრო წაიკუსება — გვერდსე ვითომ ცეცხლს უბერავს.

ბავშვების სიხარულს და სიცილს სასღვარი არა აქვს.

მეძღვ ეს უშნო შხარეული ზატრონმა სწავლულად აქცია.

სელში ძველი, გაქონილი წიგნი მისცა.

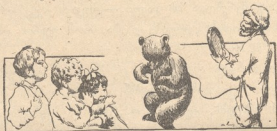
დათვი ამაუად აიძართა, ცხვირი წიგნს გაუსწორა და უკა-მურად აბურტუნდა.

— არიქა, ლექსებს სწავლობს, ლექსებს, — უვიჩიან მხარულად ბავშვები.

გაათავა განათლებულმა დათვმა კითხვა და პატრონთან დინჯად მიბაჯება, წიგნი გადასცა, მერე ქუდი მოხადა, თვითონ დაიხურა და ახლა სწავანაირად დაკრულ დაინახე ისევ ცეკვას მოჰყვა.

სიცელ-ხარხარიც გაძლიერდა.

დათვთან ერთად ბავშვებიც სტიან, ცეკვავენ და ხარხარებენ, ძლიერ ხარხარებენ.



დათვი სასაცილოდ ჭუნძულებდა.

დაირა გაჩუმდა. დათვიც გაჩერდა, თავიდან ქუდი მძიმედ მოიხადა, უფელას დაუკრა თავი და ქუდგაშვრდილმა ირგვლივ ჩამოიარა.

აწყრილდა სამკაპეიკიანები.

პატრონი ხალხს თავს უკრავს და დათვს ეზოს კარებისაკენ ჯაჭვით ეწევა. უკვე მიდიან.

ამ დროს სკოლის დარბაზიდან როიალის სმაც მოიხმა.

გამსიარულებული ბავშვები ერთ წამს შეკრივად დგებიან და მუსიკის სმას ფეხს აუოლებენ...

ერთი, ორი, სამი — და მარშით მიდიან.

შეკრივმა დარბაზში მარშით რამდენჯერმე შემოიარა, შემდეგ სლართი გააკეთა და მუსიკის სმაც შეიცვალა.

ახლა კი დაიწყო მრავალი თამაშობა, სიმღერა და ცეკვა.

— მასწავლებლო, მასწავლებლო, ჩვენ მატარებლის გა-
ჯაგრება დღეს არ გვინდა.

— არც უვაო-უვაო უვანხალაო...

— არც კურდღლის ბაჭების სტუენვა-თაძაში, — ცაღ-ცაღგე
უვირიან ბავშვები...

— ჩვენ ახლა დათვები ვართ, დათვს უნდა გავაჯაგროთ...

— შე დიდი დათვი ვარ, აი, უელსე ქაძარს მოვიბამ. გი-
ვი, შენ ჰატრონი იუავი, — უუვირის კოწო.

— მეც დათვი ვარ, შე უფრო დიდი დათვი ვარ, დამინა-
სეთ, აი ასე შერებოდა ის დათვი, — ცმუკავს სუფეულასე ჰაწია
კულქანი და თითის წვერებსე დგება, რომ უფრო დიდი გა-
მოხნდეს.

მუსიკა დინჯად ამკრეველდა და ბავშვებიც ცმაკვვენ. დათ-
ვის ეოველ საქციელს იგონებენ, ზოგი თავის მოკონილ
მოქმედებას უმატებს. ცმაკვვენ. ოჲ, ოჲ, რა ბედნიერები არიან
ისინი, როცა თვითონ რაღაცას იგონებენ!

შერე რა ძლიერ კოსტად და თანაბრად ჰევებიან მუსიკას.
ძლიერ უუვართ მათ მუსიკაც, სატვაც, ძერწვაც.

შერე იმ სტუმარი დათვივით ხან სწავლულები არიან, ხან
შხარეულები, ხან კალატოშები. სულ კი ფურფუსებენ, მუძაო-
ბენ, დაუღალავად მუძაობენ სულ ჰაწაწინა, ცქრიღლა გოგო-
ბიჭები.

ცმაჭო.



გაიგუნიის ოინები.

ერთ ქალაქში ცხოვრობდა ერთი ბეითალი. ერთხელ, ქალაქში სიარულის დროს, მან შენიშნა მთელი კროვა ბავშუბისა, რომელნიც უვიდილობა და ქივილ-სივილით რაღაცას მისდევდნენ. ბეითალიც მივიდა მათთან და დაინახა კაცი, რომელიც მაიმუნს ატარებდა. ბავშუბი კარს ეხვეოდნენ მაიმუნს, ადიხიანებდნენ მას, ზოგი ფეხს ჰკრავდა, ზოგი ხელს, ზოგი კუდზე ჰკიდებდა ხელს და ზოგიც ქვას ესროდა. ბეითალიმ გაარღვია ბავშუბი, მივიდა მაიმუნთან და დაუწყო ფერება. მაიმუნი სულ ჰატარა იყო და საცოდავად გამოიყურებოდა. ბეითალს ძლიერ მოეწონა ჰატარა მაიმუნი:

— მომიდე მე ეკ მაიმუნი!. სთხოვა მან ჰატრონს.

ჰატრონი დაეთანხმა, მორიგდნ ფასზე და ბეითალიმა მაიმუნი მინ წაიყვანა და მას ქაკო დაარქვა. ქაკო ძლიერ ცელქი და ბრახიანი იყო. ბეითალს ის ძლიერ უყვარდა, ასწავლიდა მას სტუმრების შესვენებას, თამაშს, ჩაის სმას, დაწოლას, დაჯდომას და ანებრივებდა. მასვე ჰქავდა გონიერი და ცელქი ჰატარა ძაღლი—მურიკელა. მურიკელა და ქაკო ძლიერ დამეგობრდნენ, სშირად ერთად თამაშობდნენ და ცელქობდნენ.

ერთხელ, ასეთი თამაშობის დროს, მურიკელამ კუდზე უპბინა ქაკოს. ქაკო ძლიერ გაბრაზდა, ავიდა კამოდის თავზე და დაუშინა მურიკელას, რაც კი მოხვდა: ლამფა, ჯაგრები, ვასები...

მურიკელამ დაიწყო ეფება, ანტა კამოდზე, მაგრამ ქაკო გადასტა განჯინაზე და დაუწყო თეფშების, ლამბაქების, ჭიქების სროლა.

როდესაც ბეითალი დაბრუნდა და ეს სურათი დაინახა, ძლიერ გაბრაზდა, დაიჭირა ქაკო და დაუწყო მას მათრახის ცემა.

ქაკო გაცეცხლდა, ხელზე უებინა თავის ჰატრონს, გაითავის-
 სუფლა თავი და ფანჯრიდან გადასტა ესოდში. ესოდან ის მი-
 ლების საშუალებით ავიდა სახლის სასურავზე და იქ დაჯდა.

ბავშვებმა დაინახეს მამიუნის, მოიყარეს თავი სახლის ირგ-
 კლივ და მორთეს უვირილი:

— მამიუნის... მამიუნის... შეხედეთ!

ქაკო შეშინდა და მეორე სახლის სასურავზე გადასტა, მეორედან შესამეხე, იქიდან კი კუთხეში მდგარი სახლის სასუ-
 რავზე. ამ სახლის ახლოს ხე იყო. ქაკო სასურავიდან ამ ხე-
 ზე გადასტა, სოლო აქიდან კი ესოდში ჩასვლას აპირებდა.

ამ დროს დაინახა ესოდში მიმავალი დედაკაცი, რომელსაც
 ერთ ხელში ჰური ეჭირა, სოლო მეორეში—თეფში ხილით.

როდესაც დედაკაცი გაუთანასწორდა ხეს, ქაკო ერთბაშად
 გადმოსტა, დაეცა ქალს მხრებზე, გამოსტაცა ჰური და ხილი
 და მიიძალა.

შეშინებულმა ქალმა კივილი მორთო. ხალხმა სმაურობაზე
 თავი მოიყარა. უველანი განცვიფრებული ეკითხებოდნენ:

— რა მოხდა?...

— რა იყო?...

— რა ამბავია?...

ქალი არწმუნებდა უველას, რომ „ემშაკა“ გამოსტაცა ჰუ-
 რი და ხილი. უველანი შეშინდნენ, განსაკუთრებით მოხუცნი და
 ბავშვები, მაგრამ არ ეშინოდა და ბრახი მოსდიოდა ჰატარა
 სერგოს.

— რის ემშაკი, მამიუნის იყო!... ამბობდა სერგო.

— თვით შენა ხარ მამიუნის, შენა,—ჯავრობდა დედაკაცი,
 კანა შე ვერ დავინახე, რაც იყო?

მეორე დღით ნახეს, რომ ჩარდახზე გაფენილი თეთრე-
 ული ჩამოღებულა და ერთ კუთხეშია მოგროვებული.

დილაზე ვაჭარი ჰეტრე ფანჯარასთან იჯდა და ვაშლს შე-
 ექცეოდა. უცნო ფანჯარასთან ვიღაც კანდა, გამოსტაცა მო-
 ხუცს ვაშლი და გაიქცა. მოხუცი გაბრაზდა და ბაღში ეს-

როლა, მაგრამ ბაღიში სწრაფად ისევ ოთახში შემოვარდა და თან ქვაც შემოჭედა, რომელმაც მოსუცს ფეხი ატყინა.

მეესოვეც შეკერთო „ემშაკმა“. მას განსაკუთრებით ეშინოდა ღამ-ღამობით, როცა ეზოს კარის გაღება უნდებოდა.

მართლაც, ღამის 12 საათზე მას მოუხდა კარის გაღება. გადო ოთახის კარი, გამოვიდა, მაგრამ... იქვე დაინახა ბანჯგელიანი წაღაც. მეესოვეს უნდოდა სასწრაფოდ ოთახში შებრუნებულიყო, მაგრამ ის უფრო სწრაფი აღმოჩნდა, ისე კუპა და თვალის დასამხამებაში ოთახში შესტა.

მეესოვემ ევირილი გააბა, ეზოს საღისზე თავი მოიყარა, მაგრამ ოთახში შესვლა ვერაფერს გაბედა. ბოლოს მოვიდა იმავე ეზოში მცხოვრები გერმანელი, რომელსაც, ჩვენ სერგოსავით, არაფრის ეშინოდა.

— გაბღუთ კარები!.. დაიუვირა მან, რისი ემშაკი, რას ამბობთ! სერგომ სწრაფად გადო კარები და გერმანელი შივ შევიდა.

წამი—და ეკვლანი დაწუნარდენ... უცებ გაიხმა საშინელი ხმაურობა, მტრეფა და ჩხარაჩხური.

საღისი გაინახა. უცბად გამოჩნდა გერმანელი, რომელსაც ხელში ეჭირა მაიმუნი ჟაკო.

— უი, ეს სომ მაიმუნი ეოფილა!—წამოიძახა მეესოვემ, მაგრამ როცა ოთახში შეინედა, კინაღამ ატირდა: მისი ჭურჭლები დამტრეულია, ქვეშაგები არეულია და იატაკზე ჰქრია, სამოვარი კი იატაკზე გორავს.

— ამ მაიმუნს შე წავიყვან, — წარმოთქვა გერმანელმა, — მუნ კი მიიღე 10 მანეთი ამ ზარაღში.

მეესოვე ძლიერ ეზაოფილი დარჩა, და მაიმუნი კი გერმანელმა წაიყვანა.

ბეითაღმა ბევრი ეძება თავისი ჟაკო, მაგრამ ვერსად იპოვა. ერთ დღეს ის დაღვრემილი იჯდა თავისი ოთახის აივანზე. უცებ წაღაც მუსლებზე დაახტა. ეს იყო ჟაკო: ის გერმანელს გამოეპარა და თავის ძველ ზატრონს დაუბრუნდა.



გაზაფხულის შეშოქა

პარიზის კომუნა.

ბრძოლა, სროლა,
ყუმბარის გრილი,
ხაესიან ქვეყანას
ედება ალი.

მუხლები მოეკრა,
კენესის მართალი,
ძათლად გამოელა
ლონე და ძალი.

ჰე, აგერ დაიწვა,
მწამს, ყველაფერი,
და აღსდგა ნამწვავზე
წითელი ფერი.

შეიმკო პარიზი,
დაემხო მტერი,
ზედ გადაიხლართა
ნამგალი, კვერი.

აღმოსკდა ველკანა,
ელვა და ქარი,
ჩაქრა ისევ მალე
ძმობის ლამპარი.

პარიზში თარეშობს
გალიფე საზარი,
წყვეულმა დასკა ხალხს
შიშისა ზარი.



გ. შალვაშვილი.

ლეილა და ენძელა.

მირბის ზუმად ლეილა,
იჭერს ხელით პეპელას,
პეპელა კი ცელქობით,
ფრთვების ქნევით მიფრინავს.

და უტბად თვალი მოჰყრა
პაწაწინა ლეილამ:

ბუჩქის ძირას ენძელა
იოხეოდა ნელ-ნელა.

გაეჭანა მისკენა,
დაავიწყდა პეპელა.

მოსწყვიტა და დაჰკოცნა
ლეილამ ეს ენძელა.

ნუციკო მამაცაშვილი.

მუზა ქარხანაში

დილადრიან საყვირის ხმების
ასტყდა გუგუნე, მოედო ქალაქს,
და ჩვენც ვისწრაფით ქარხნებისაკენ,
რომ მივაშუროთ ყველამ ჩვენს ალაგს.
მანქანის სრიალ-გრიალ-ტრიალში
ისმის მეღვარი მუშური მღერა,
მას უერთდება მშრომელთა კერის
გულის ტრფიალი და გულის ძგერა.
ჩვენ ვართ მუშები, ქარხნის შვილები,
მისი ბორბლების მარჯვენა ხელი,
ჩვენ იქ ვმუშაობთ ჩაქუჩით ხელში
და გვიყვარს მუდამ მისი სახელი.

სართიქალელი მ. ჯ.

გაზაფხული.

გაზაფხული მოდის, მოდის,
ია-ვარდი იფურჩქნება,
ჩიტებიც მოფრინავენ
ნახე ხმით და კიკიკითა.
ჩუ! აგერა დავინახე
მწყემსი ჯოხით იღლიაში
და სიამით, წვერილი ხმითა
გუგუნებდა სალამური.
მაგრამ ისიც კი ხარობდა
გაზაფხულის ტურფა დილას,
მოდიოდა, მოდიოდა, მორეკავდა
დიდსა ფარას.

ნიკუში ბახტაძე.

გაზაფხულს.

გეტრფი, გეტრფი, გაზაფხულო,
ია-ვარდით მოქარგულო,
სიბარულთი აღვსილო,
მუდამ ტურფაჲ, სანატრულო!

ვახტანგ ბოკერიძე

ოპოზიციონერი.

მივატყუილებთ წითელსა დროშას,
თან მოგვყვებიან მუშის შვილები,

მუშა ხალხია ჩვენი აღმზრდელი,
ჩვენთვის ბრძოლაში გამოზრდილები.

მიშა უჩაძა.

ქ. ახალსენაკის საბავშვო სახლის II ჯგ. მოწიფე, 8 წლის.

ჟურნალ „ნაპადულს“.

გეტრფი, გიმზერ, მიყვარხარ,
თვალი მოგჩერებია,
მე შენს კოხტა ნაწერზე
ბევრჯერ მიოცნებია.

რადგან კარგი რამა ხარ,
პატარების ერთგული,
შენსა სიტყვებს ვეტრფი მე,
შენთვის თავდადებული.

ა. მოსიავეა.

ა მ ო ც ა ნ ა

ბავშვებო, იცნობთ თუ არა იმ ბევრს, რომელიც ცხოვრობს ტყეში? შავი ქურქი აცვია, თავზე წითელი ქურქი ახურავს და, გათენდება თუ არა, შეუსვენებლივ მუშაობს. არა აქვს არც ხერხი, არც ცუდი. მარტო ერთი ჩაქუჩი აქვს, მაგრამ ამ ჩაქუჩს ის არასოდეს არ იშორებს თავიდან. ამ ჩაქუჩის საშუალებით მშვენივრად რთავს თავის სახლს ხის ფულფროში, შოულობს საჭმელს თავისათვის და თავისი შვილებისათვის. დილიდან საღამომდის ისმის ტყეში ამ ჩაქუჩის გაუწყნარებელი ტაკ-ტუკი. ხურო სრულიადაც არ ამაყობს თავისი ბეჯითობით და თუ მოინდობთ მისი დანახვა, მაშინვე დაიშალება.

იქნებ შემოჩნით და ერთხელ მაინც მოჰყარით მას თვალი ან, იქნებ გამოიცნოთ კიდევ მისი სახელი.

თ ა მ ა უ ო ბ ა ნ ი

მე მივდივარ ტფილისში.

ყველანი სდგანან ან სხედან წრეში. ერთი ჩამოვიღის წრეს და ამბობს: „მე მივდივარ ტფილისში და თან მიყავს თანამგზავრად ესა და ეს“ (ასახელებს ვისმეს) ვისაც ის ასახელებს, სდგება მის უკან და თავის მხრივ ეძახის სხვას, ისიც სხვას ეძახის და ამგვარად ყველანი ეწყობიან რიგში სამგზავროდ. როდესაც რამდენჯერმე შემოუვლიან წრეს, პირველი მოგზაური დაიყვირებს: „ტფილისი!“ ყველანი ცდილობენ დაიჭირონ წრეში ადგილები. ვინც დარჩება უადგილოდ, ის კლავ გაემგზავრება „ტფილისში“.

ნ. ძიძიგური

მოგზაური გაუაუბები.

ბავშვები ერთიმეორისაგან ერთი ან ორი ნაბიჯის დაშორებით ცუცქდებიან თითის წვერებზე, დოინჯშემოყრილნი. ყველა ცდილობს, დანიშნულ ადგილს ხტუნვით სხვაზე ადრე მივიდეს.

— 1927 V. —

გ ა მ ო ვ ა

საქმადგომლო დასურათებული ქუთხალები:

მცირეწლოვ. „ნაკადული“ უმცლ-
თული მე-XXIII წ.

მოზრდილ. „პონეტი“ ორკვი-
რული II წ.

ხელის მოწერა მიიღება წლით და ნახევარი წლით.

გადაგზავნით { „ნაკადული“ — ერთი წლით—3 მ. 50 კ.
ნახევარი წლით—2 მ.
„პონეტი“ — ერთი წლით—5 მ.
ნახევარი წლით—3 მ.

ცალკე ნომერი { „ნაკადული“ — 35 კაპ.
„პონეტი“ — 25 კაპ.

მისამართი: ტფილისი, რუსთაველის გამზირი, განათლების სახალხო კო-
მისარიატი. „ნაკადული“ და „პონეტი“ რედაქცია.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.